

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (47)

Вінниця, 2024

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 17 грудня 2024 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкач С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

*Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції*

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(47) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2024. 177с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2024

ЗМІСТ

РОМАНУХА ЮЛІЯ, КОНІЧЕК ТЕТЯНА, ДУДКЕВИЧ НАТАЛІЯ, Коцюбинський та українська ідентичність: до 160 річниці від дня народження М. М. Коцюбинського. Усний журнал на допомогу вчителю-словеснику	5
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, Невідома трагедія	10

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: **АКТУАЛЬНІСТЬ, ПРОБЛЕМИ, ПОШУКИ**

БОРБИЧ НАТАЛІЯ, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, Здоров'язбереження через усвідомленість: інтеграція майндфулнес-практик, соціально-емоційного навчання та аутогенного тренування	14
ДРОВОЗІУК ЛІДІЯ, Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів педагогічної освіти як чинник інтенсифікації навчання	19
ІВАНОВА НАТАЛІЯ, Інновації в дошкільній освіті: інтенсифікація чи гуманізація?	21
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, Психологічні засади управлінської культури менеджера освітнього закладу	23
ПЕТРЕНЮК ЗОЯ, КОВТУНЕЦЬ ОКСАНА, У партнерстві до результату : аспекти ефективної взаємодії педагогічного коледжу та ліцею	26
КОЗІГОРА МАРІЯ, МАРЧУК СЕРГІЙ, Підготовка майбутніх учителів до впровадження діяльнісного підходу в початковій школі.	32
МИСЛІЦЬКА НАТАЛІЯ, БУРКО ОЛЕКСАНДРА, Сучасні підходи до вивчення небесних тіл у початковій школі	34
НАДКЕРНИЧНА ЛЮБОВ, СВЕРЛОВИЧ ВАЛЕНТИНА, Інтерактивні технології у практичній складовій підготовки майбутнього вчителя	37
НЕЧИПОРЕНКО ТАЇСІЯ, Інтерактивні дитячі свята в сучасній українській школі	41
ОСИП МАРІЯ, ОСИП ЮРІЙ, Використання теоретичних знань з біології та хімії під час педагогічної практики студентів у початковій школі	47
ПУШКАР НАДІЯ, ЧЕМЕРИС ІРИНА, Формування соціальної компетентності у студентів педагогічного коледжу	49
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, Педагогічна практика з науково-педагогічних досліджень як шлях інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів	52
ДУРМАНЕНКО ЄВГЕНІЯ, Технології інтерактивного навчання у професійній підготовці майбутніх вихователів	57
ФАЛОВСЬКА ІРИНА, ПІДДУБНА АННА, Проблеми інклюзивної освіти в Україні	
ФІГОЛЬ НАТАЛІЯ, Рекомендації педагогам щодо збереження власного ментального здоров'я	61
ШАФРАНОВА ТЕТЯНА, Подолання освітніх втрат через соціально-емоційне та етичне навчання	63

ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ: РОЗРОБЛЕННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ **НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ**

ПОХИЛЮК ОЛЕНА, САМОДРАЛ КРІСТІНА, Традиція видання ілюстрованих романів у східній літературі.	69
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, Бертольт Брехт. Початковий етап творчої діяльності.	73
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, КУЗЄВА СОФІЯ, Теми взаємодії, втрати та самоідентифікації в підлітковому романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок».	76
ПОХИЛЮК ОЛЕНА, ГУМЕНЮК ДАРИНА, Елементи автобіографізму в романі Еріха Марії Ремарка «На західному фронті без змін».	80

ШУЛИЧЕНКО ОЛЕКСІЙ, ПОЗДНЯКОВ МИКОЛА, Сучасне прочитання класики в умовах альтернативних світоглядних концепцій сьогодення.	85
ОБОДЯНСЬКА НІНА, Особливості перекладу біблеїзмів англійської мови на українську	88

ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ МЕТОДИК ТА ПРАКТИК НАВЧАННЯ

АГЕЙКІНА-СТАРЧЕНКО ТЕТЯНА, ЗАЙЦЕВА АНАСТАСІЯ, Етапи організації процесу сприймання музики як структурного елементу уроку музичного мистецтва	93
БАРАНОВСЬКА ТЕТЯНА, РАТУШНЯК ВАЛЕНТИНА, Розвиток критичного мислення дошкільників як запорука розвитку компетентної особистості.	95
БОЙЦУН НАТАЛІЯ, Комунікативні навички- ключовий елемент розвитку дошкільника.	97
ФЕДЧИШИНА ТЕТЯНА, Модернізація управлінського простору завідувача відділенням шляхом удосконалення механізмів формування і забезпечення ефективного освітнього процесу.....	99
КЛИМЕНКО ОЛЬГА, Формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку шляхом використання спеціальних дидактичних засобів.	102
ЯВОРСЬКА ЮЛІЯ, РОМАНЕНКО ВАЛЕНТИНА, Вплив використання мобільних додатків на залучення активності в освітній процес.	106
ТАРАШЕВСЬКА ОЛЬГА, ЦІСАР ІРИНА, Застосування інноваційних технологій для формування комунікативних компетентностей здобувачів вищої освіти.	113
ГОНЧАРУК ВІКТОРІЯ, Сутнісна характеристика естетичного виховання студентської молоді.	116
ГОРБАТА ЛЮДМИЛА, Фізична культура в житті студента.....	119
ЗАВАЛЬНЮК ЯНА, Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів у процесі вивчення німецької мови.	122
КАСІЯНЕНКО ОЛЬГА, Комунікативні вимоги до сучасного фахівця	127
МАРЦЕНЮК ВІКТОР, Особливості виховної роботи у студентських гуртожитках під час воєнного стану.....	134
МЕЛЬНИК АЛІНА, МАЗУР АЛЬБІНА, Пізнавальна активність здобувачів освіти як потреба у інтелектуальному та творчому саморозвитку.	139
ПАВЛЮК ЛАРИСА, Управлінська організаційно психологічна гра «Уроки лідерства»	143
ПРИСЯЖНЮК ДМИТРО, Оздоровчий ефект фізичних вправ.....	148
МАЛЬЧЕНКО МАРІЯ, Соціальні програми з вивчення особливостей організації соціальної роботи із жінками похилого віку з числа ВПО.....	152
ГАВРИЛЮК ОКСАНА, СІКОРСЬКА ІВАННА, Особливості творчої самореалізації особистості у підлітковому віці.	157
ДИМІНСЬКА ВАЛЕНТИНА, ПЕКУРАРУ ЛЮДМИЛА, У світі музичних інструментів.....	163

ЕКОНОМІЧНІ ПОГЛЯДИ

БУГА ОКСАНА, Інвестиційна політика та інвестиційний розвиток регіону Вінниччини: сутність та характеристика.	168
КОРНЮК СНІЖАНА, Чинники, які впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах.....	172

БЕРТОЛЬТ БРЕХТ. ПОЧАТКОВИЙ ЕТАП ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 821(430).09 Брехт

КІСЕЛЬОВ ДМИТРО,

кандидат педагогічних наук, доцент,

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

П'єсою, що знаменує собою перехід до «епічного театру», вважають «Що той солдат, що цей» (1926). Вона оповідає про перетворення необразливого пакувальника Гейлі Гая, «людини, що не в силах сказати «ні», у гвинтик механізму смерті, у солдата найманої армії, готового без усяких міркувань на убивство. Місце дії – Індія, також умовна, як обставини, що змусили Гейлі Гая стати убивцею. Але для Брехта справа не в натуралістичній точності зовнішніх деталей, а у внутрішній логіці перетворення покірного обивателя в злочинця. І ця логіка незаперечна. Брехт доводить, що людина, нездатна пручатися насильству, стає не тільки пасивним знаряддям, але й активним учасником насильства.

Думка про закономірності перетворення покірного обивателя в злочинця, покладена в основу п'єси «Що той солдат, що цей», як би продовжена в «Трьохгрошовій опері», а потім розвинута ще далі в романі, що показує злочинність усієї системи, побудованій на принципі приватної власності.

«Трикопійчана опера» Брехта являє собою переробку п'єси англійського драматурга XVIII століття Гея «Опера жебраків». Зберігши імена діючих осіб деяких ситуацій, Брехт, однак, переніс події в сучасну Англію. Іонафан-Ієремія Пічем – глава фірми, що поєднує лондонських жебраків і монополю постачає їм «засоби виробництва» – культяпки, милиці і тому подібне. Весь Лондон, розбитий на строго визначені ділянки, у руках Ієремії Пічема. Без його санкції ніхто і ніде не може просити

милостиню: у вимуштруваних калік Пічема досить засобів провчити будь-якого самозванця і ворога фірми.

Але не уступає Пічemu і його супротивник, бандит Мекхіт, за прізвиськом «Ніж». Менш за все схожий він на патріархального розбійника з великої дороги. Мекхіт очолює трест, службовцями якого є лондонські злодії всіх спеціальностей. У столітті могутніх монополістичних об'єднань і вони не можуть залишатися кустарями. Щоб працювати продуктивно, необхідна чітка організація виробничого процесу: розподіл об'єктів, забезпечення новітнім обладнанням, інструментами, автотранспортом, складами для награвованих товарів, торговельною мережею для їхнього збуту, заступництвом поліції і т.д. Відмінно вирішуючи ці складні питання, Мекхіт-Ніж зазнає, однак, ускладнення в зв'язку з тим, що Пічем з дочкою якого він вважав доцільним одружитися, не відразу оцінив здатності свого зятя і на початку намагався його знищити. У конфлікт жебрака і розбійника виявилися утягнутими торговельні фірми, банки, урядові чиновники, але він усе-таки закінчився досягненням повної родинної згоди на комерційній основі й організацією нового об'єданого синдикату, очоленого Мекхітом.

І пародійна назва опери і роману, і звертання до таких «нетипових» галузей капіталістичного виробництва, як грабіж і жебрання, – все це варіації «ефекту очуження». У помітній парадоксальній формі читачеві і глядачеві підноситься істина, настільки переконлива у вустах

Мекхіта: «Що таке наліт на банк у порівнянні з заснуванням банку? Що таке... убивство людини в порівнянні з використанням його як робочої сили?».

Події, що відбуваються в «Трикопійчаній опері», віднесені автором до початку XX сторіччя. Війна, що Англія вела в той час з бурами, є тлом роману. Але значення цього тла величезне. Саме війна визначає й успіх великих спекуляцій Пічема, і денний виторг жебраків, що пристосовують до звісток із фронту свої «травми», одіяння і текст звертань; відзвуком боїв, що йдуть в Африці, виявляється сутичка докерів з ветеранами. Словом, усе, що відбувається в романі освітлено кривавою, але ще далекою загровою війни.

У 1933 р. Брехт емігрував з фашистської Німеччини, жив у Данії, Фінляндії і з 1941 р. – у США. В еміграції розцвіла драматургічна творчість Брехта. В ці роки їм написані «Страх і розпач у третій імперії», «Матінка Кураж і її діти», «Життя Галілея», «Добра людина із Сичуані», «Кавказьке крейдової коло».

Серед найбільш відомих п'єс еміграції — «Матінка Кураж і її діти» («Mutter Courage», 1939).

У цій п'єсі Брехт звернувся до епохи Тридцятирічної війни бачачи в ній прообраз соціальної катастрофи, до якої наближалася Німеччина XX століття.

Це був протест проти демагогічної пропаганди війни не фашистами. Слова фельдфебеля-вербувальника з цієї п'єси: «Війною хочеш ти прожити, за це потрібно платити», – адресувалися не стільки героїні п'єси, що втратила на служінні війні усіх своїх дітей, скільки тієї частини німецького населення, що піддалася фашистській демагогії і готова була заробити на війні.

У центрі п'єси – образ матінки Кураж, маркітантки, що, впрягшись у свій фургон, колесить по країнах Європи. Рік

за роком, десятиліття тягнеться вона по п'ятах за війною, торгуючи всім і з усіма: із протестантами католиками, поляками і шведами. Кружка пива та невелика компанія і ніяких вищих прагнень – от суть філософії матінки Кураж, що досить скептично відноситься до високих слів і закликів. «Якщо в хід йдуть високі чесноти, виходить, справа дрянна», – думає вона. «Якщо який-небудь командуючий або король – дурень набитий і веде своїх людей прямо в гнойову купу, то отут, – міркує Кураж, – звичайно, потрібно, щоб люди не боялися смерті, отут потрібна чеснота. Якщо він скнара і набирає занадто мало солдат, то солдати повинні бути суцільними Геркулесами. А якщо він ледар і не хоче ламати собі голову, тоді вони повинні бути мудрими, як змії, інакше їм кришка». Єдине, у що вірить матінка Кураж, – це продажність. Поки вона існує на світі, судді будуть виносити м'які вироки, і навіть для невинного суд не такий уж страшний. Якими би не були суворі закони, люди, слава богів, хабарничають, і тому, пристосовуючись, можна обійти суворі закони війни і не менш жорсткі закони світу: адже це стрункі прямі дерева валять на крокви, а криві залишаються і живуть!

Ця філософія пристосування призвела до того, що матінка Кураж зненавиділа мир і полюбила війну, що приносить їй прибуток. Вони зрослися одне з одним, Війна Кураж, і ніякі жертви не протверезили стару маркітантку.

Ганна Фірлінг, прозвана матінкою Кураж, пишається своєю причетністю до війни: «Ви мені отут війну не чорніть! Вона слабких губить? Ну і що ж, вони й у мирний час мруть як мухи! Зате наш брат на війні більш ситий буває. Співає:

Кому у війні не вистачить волі.

Тому видобутку не бачити...

Коль торгувати, не все рівно чим,

Свинцем чи сиром торгувати?

На початку п'єси вона тягне свій фургон разом із трьома дітьми войовничим Ейліфом, чесним Швейцеркасом, доброю Катрін. Але Ейліфа, що став солдатом, розстріляли за войовничість (він грабував навіть під час миру); скарбничка Швейцеркаса – за чесність (будучи узятий у полон, він не сказав, де полкова каса).

Пояснюючи позицію своєї героїні епохою, Брехт, проте, далекий від її виправдання. Хвилюючий Брехта конфлікт між практичною мудрістю й етичними поривами заражає всю п'єсу пристрасною суперечкою й енергією проповіді. В образі дочки матінки Кураж – Катрін – драматург намалював її антипода. Ні погрози, ні обіцянки, ні смерть не змусили Катрін відмовитися від рішення, продиктованого її бажанням хоч чимось допомогти людям, попередити їх про загибель, яка їм загрожує.

Вона зняла тривогу, щоб вивідачі супротивника, що підкралися, не застали місто зненацька, – за це її розстріляли.

Образ німої Катрін – одне з верхових досягнень світової драматургії, його можна поставити в один ряд з такими носіями гуманістичного ідеалу, як Антигона й Орлеанська діва. Безмовний подвиг дівчини перекреслює усі великі самовиправдання її матері. Сам Брехт неодноразово підкреслював, що в його героїні «постійно залишається відкритим питання: брати або не брати участь у війні». І саме зроблений нею вибір стає причиною загибелі її дітей.

Наприкінці п'єси, я виснажена, самотня, безсила матінка Кураж, зігнувшись в три погібелі, тягне по пустельній дорозі слідом за полком, що пішов, свій порожній фургон – тільки б не відстати, тільки б не відстати.. І хоча злиднений і голодний Кураж залишилося недовго рахувати нескінченні версти, їй

здається, що дорозі цієї не буде, як війні, ні кінця, ні краю...

Можна сказати, що трагедія матінки Кураж – у протиріччі між «природним» і «соціальним». Кураж насамперед мати, готова на все, щоб врятувати своїх дітей, але вона ж «гієна, що нишпорить по полю бою», маркітантка, що принесла своїх дітей у жертву баришеві і війні. «Роздвоєння», що було умовою її існування, виявилось причиною її загибелі.

Серед зонгів-коментарів п'єси найбільш значний «Пісня про велику смиренність», що виконується матінкою Кураж у фіналі. Смиренність з наявним буттям, відмовлення від боротьби доведені в цьому зонгові до філософсько-етичної теорії. Це квінтесенція мудрості Кураж, договорена, додумана до кінця за героїню самим Брехтом. Це складний вид очуження, коли автор виступає немов від імені своєї героїні, загострює її помилкові положення і тим самим сперечається з нею, уселяючи читачеві сумніву в мудрості «великої смиренності». На цинічну іронію матінки Кураж Брехт відповідає власною іронією. І іронія Брехта веде глядача, що зовсім уже піддався незвичайності філософії прийняття життя яким воно є, до іншого погляду на світ. Власне, уся п'єса являє собою суперечку з «Піснею про велику смиренність». Катарсис, пережитий Ганною, виявився зовсім марним.

Непримиренність «природного» і «соціального» в умовах класового суспільства – ідея, що пронизує творчість Брехта, – розкрита й у драмі «Добра людина із Сичуані» (1938). У ній розповідається про те, як три найвизначніших боги, наслуховавшись за тисячі років досить криків, що в цьому світі неможливо бути чесним, відправилися в подорож по Землі. Вони вирішили знайти людей, що

дотримуються їхніх заповідей, Але от вони пройшли вже багато міст, а ніхто не запропонував їм пристановища. Боги не претендують на розкішні палати, головне для них – добрі наміри, але і цього вони знайти не можуть. Тільки Сичуані виявилася, нарешті, добра душа, яка погодилася дати їм нічліг. Це повія Шен Те, котра нікому не в змозі сказати «ні». Звичайно, вона не хотіла б коло продавати себе, але як же бути з платою за кімнату? Адже навіть порушуючи заповіді, їй ледь удається звести кінці з кінцями. Ранком боги (теж порушивши постанову, що забороняє їм розплачуватися грішми за добро) залишили Шен Те тисячу срібних доларів і відправилися на подальші пошуки. Шен Те відкриває тютюнову крамничку. Але, не вміючи сказати «ні», вона усім, хто просить (просять же усі), дає гроші і дах, тютюн і їжу, а безробітному льотчикові Сун Янгу віддає і своє серце. Зрозуміло, вона незабаром розорилася б, якби на допомогу їй не прийшов двоюрідний брат Шуї Та, розважливий і безсердечний, і

тому став незабаром тютюновим королем Сичуаня.

Коли приїжджав брат, Шен Те завжди зникала, і під час останньої, особливо довгої її відсутності, люди, що ненавиділи Шуї Та, обвинуватили його в убивстві сестри. Стривожені зникненням єдиної доброї людини (адже їм доведеться тоді визнати, що божественний порядок поганий, і подати у відставку), судити Шуї Та знову з'явилися три боги. І тоді розкрилася жахлива правда: Шуї Та і Шен Те – одна особа. «Я не могла бути одночасно доброю до себе й до інших, – зізнається Шен Те. – Я – маленька людина і була занадто мала для ваших великих планів, боги!»

Отже, визнати, що заповіді не під силу людині і світ повинний бути змінений? Ніколи! Боги не визнають своїх помилок, не хочуть бачити істину. На рожевій хмарі вони залишають Землю, роблячи вид, що на світі все добре, і розспівуючи бадьору пісеньку: «Так слався ж відтепер і навіки із Сичуані добра людина!»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бушель Б. Бертольд Брехт: Штрихи до портрета письменника. *Зарубіжна література*. 2002. № 2 С. 105-108.
2. Волощук Є. Бертольд Брехт – чужий серед своїх. *Зарубіжна література*. 2002. № 1. С. 3-5.

*Стаття надійшла до редакції
07 листопада 2024 р*

ТЕМИ ВЗАЄМОДІЇ, ВТРАТИ ТА САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ В ПІДЛІТКОВОМУ РОМАНІ ДЖОНА МАЙКЛА ГРІНА

«ПРОВИНА ЗІРОК»

УДК 821(73).09 Грін

ПОХИЛЮК ОЛЕНА,

кандидат філологічних наук

КУЗЄВА СОФІЯ,

здобувачка освіти філологічного фікультету

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»